

ELECCIONS: PSOE I CONTINUISME PSOE

Fins la caixa que vé

El marc legal elaborat per a democratitzar els òrgans de govern de les caixes ha motivat al País Valencià un llarg i retardat procés electoral que situa com a clars candidats a la presidència Segundo Bru i Salvador Fernández.

Rafa Castelló

Les darreres setmanes les caixes d'estalvis amb seu social al País Valencià viuen un procés electoral per tal de renovar els òrgans de govern. Procés que està resultant més complicat i conflictiu del que podíem pensar en un principi.

Aquesta renovació dels òrgans de les caixes d'estalvis té l'origen en l'aplicació de la nova llei orgànica que les regula, Llei 31/1985, aprovada a l'agost de 1985 i el seu desenvolupament per a les comunitats autònomes que no tinguen competències o no en facen ús, mitjançant el reial decret 789 de març de 1986.

La nova llei, entre altres, marca com a objectius fonamentals democratitzar els òrgans de govern, impulsar la professionalització de les caixes i ajustar la normativa a la nova organització territorial de l'estat. Aquesta és la segona reforma del funcionament de les caixes durant el període democràtic. La primera, instrumentada amb un decret llei l'any 1977 i inscrita dintre de les reformes financeres introduïdes per **Enrique Fuentes Quintana** en la seua etapa ministerial, restava del tot incompleta per aconseguir una verdadera democratització d'aquestes institucions d'estalvi. Aquesta segona, ja per llei regulada, és més profunda i acaba amb molts dels «llasts» del període anterior.

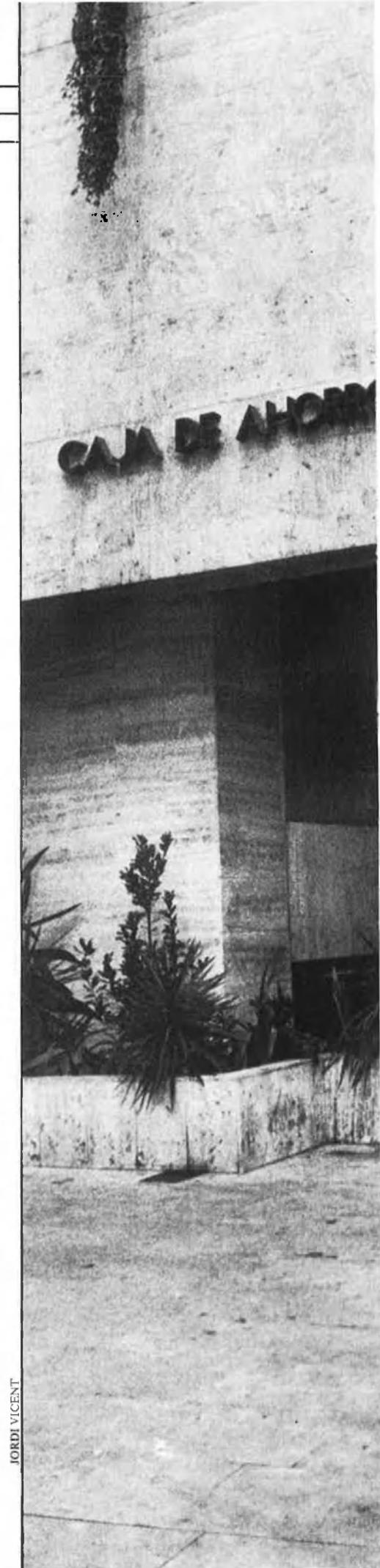
I és en aquesta línia que van les reformes més destacables. Per exemple, la reducció de la composició de l'Assemblea General (òrgan màxim de decisió i govern), de la qual s'elimina la participació de les entitats científiques i benèfiques, i ara està composta pels representants dels impositors (44 per cent, triats pels compromisaris elegits per sorteig entre tots els clients de l'entitat), representants dels ajuntaments de les ciutats on s'ubiquen les oficines (40 per cent, triats per les corporacions municipals), representants de les entitats fundadores (11 per cent) i repre-

sentants dels treballadors de les caixes (5 per cent), triats pel comitè d'empresa). O la reducció dels períodes, de quatre anys, de renovació dels càrrecs, que passen de dos a un, de manera que abans una persona podia estar dotze anys en un càrrec de govern i ara pot estar-ne vuit només. O, també, la reducció del poder del director general de la caixa, que abans tenia vot al consell d'administració i «dret de veto» a la Comissió de Control, i ara no. S'introdueix, a més, un representant de la comunitat autònoma a la Comissió de Control, s'elimina la Comissió d'Obres Socials, es reconeixen les Federacions Territorials de Caixes d'Estalvi... Com podem veure, són reformes que apunten cap a una major democratització, sens dubte.

Principat, sí; País Valencià, no

El paper que han de complir les comunitats autònomes en tota la reglamentació de les entitats d'estalvi i els processos ara iniciats sempre ha estat ambigu, des de l'aprovació de la Constitució, que no fa cap referència explícita al tema en el seu articulat (art. 148 i 149). Aquesta indefinició va dur, en interpretar l'article 149.3 de la mateixa Constitució oportunament, que aquestes competències fossen assumides per alguns estatuts d'autonomia. I és per això que a l'Estatut del País Valencià (art. 34.6), la Generalitat valenciana assumeix les competències exclusives en matèria de caixes d'estalvi, tot i no fer-ne ús.

Les raons que ha donat el partit que governa al País Valencià, mitjançant la Conselleria d'Economia i Hisenda, són les de no entrebancar els processos d'elaboració d'estatuts i elecció dels nous òrgans de govern amb una altra «cotilla» legal que seria una llei valenciana de caixes d'estalvi: «Necessitem accelerar al màxim l'aplicació de la llei». D'aquesta manera, la Generalitat valenciana, a diferència de la de Ca-

JORDI VICENT

Al País Valencià, la caixa haurà de presentar una imatge menys immobiliària.

talunya, que ha elaborat una Llei Catalana de Caixes d'Estalvi, s'ha atès al reial decret de març de 1986 i ha deixat passar així la possibilitat de prevenir processos d'integració de caixes i crear incentius a la coordinació de les entitats, per exemple. En qualsevol cas, és una altra responsabilitat administrativa que no té un reflex real. Una competència reconeguda sense assumir. Perquè a partir d'ara la llei valenciana haurà d'ajustar-se tant a la llei marc del govern central com reconèixer els estatuts ja elaborats per les caixes, atenent-se al decret de març, si no vol que les caixes hagen de refer-los.

L'altra cara és el contenciós que en aquests moments mantenen la Generalitat de Catalunya i el govern central. La primera, que ha assumit les competències reconegudes pel seu Estatut, ha elaborat una Llei Catalana de Caixes d'Estalvi. Açò provocà que impugnàs l'aprovació de la llei estatal, davant el Tribunal Constitucional, i, alhora, la llei catalana fos impugnada pel govern central. Però no és aquesta l'única oposició que ha trobat la llei aprovada a Madrid. Conjuntament al recurs presentat pel govern del Principat, el govern gallec n'ha presentat un altre, que l'administració central ha contestat també amb la impugnació de la llei gallega de caixes. I, per últim, un grup de cinquanta parlamentaris populars firmaren un altre recurs de constitucionalitat. Aquests cinc recursos al Tribunal Constitucional (un del govern del Principat, un del govern gallec, dos del govern central i un dels parlamentaris populars) mantenen obert un debat de contingut essencialment polític, on es tracta d'aclarir quines administracions són les competents per regular les caixes.

Arran d'aquests entrebancs legals, el calendari previst oficialment s'ha vist ajornat substancialment. Abans del 9 de juny de 1986 havien de reunir-se les assemblees i modificar-ne els estatuts; abans del 9 de setembre els governs autònoms havien d'aprovar-los i abans del 9 de febrer de 1987 havien de constituir-se les noves assemblees i triar els nous consells d'administració. En el cas valencià, cap d'aquests termes no s'han acomplert, malgrat no haver-hi una llei valenciana de caixes, de manera que els estatuts van ser aprovats amb un mes de retard, a l'octubre, i les noves assemblees es van constituir fora de terme.

Caixa de València, un gegant conflictiu

Al País Valencià aquest retard s'ha degut principalment al conflicte Generalitat-Caixa d'Estalvis de València, per les discrepàncies respecte als estatuts d'aquesta i que n'ajornaren l'aprovació. En la primera redacció presentada per la caixa la composició del consell d'administració no s'ajustava als criteris de proporcionalitat marcats pel decret de març. La caixa regulava un consell on la majoria quedava en mans dels representants dels impositors i del personal, tot deixant en minoria als ajuntaments i l'entitat fundadora (en aquest cas, la Reial Societat Econòmica d'Amics del País —RSEAP—). A banda la possible incoherència que pogués suposar tenir un consell amb una majoria distinta a l'assemblea (majoritària d'ajuntaments i entitat fundadora), cal tenir en compte que mantenir la correlació de forces de l'assemblea significa donar la majoria a persones vinculades o afins al PSOE (ajuntaments i RSEAP), partit que d'aquesta manera adquireix un pes important al sector financer.

El procés d'elecció dels membres de l'assemblea general de la Caixa d'Estalvis de València ha estat, amb molt, la més conflictiva. Les raons d'aquesta conflictivitat estarien a ser la més important institució financera del País Valencià i en l'originalitat d'alguns mètodes d'elecció utilitzats.

Si deixem a banda el típic enfrontament als ajuntaments, on l'oposició acusa el PSOE

d'aplicar un criteri majoritari sense donar joc a les minories a l'hora de triar els seus representants, el protagonista ha estat el comitè de control, en funcions de comissió electoral, en prendre una sèrie de decisions, si més no, dubtoses.

Pel que fa a l'elecció dels representants dels impositors, en acabar el termini de presentació de llistes, el 23 de gener, només hi havia dues candidatures de vint membres, presentades per l'Associació Ciutadana de Consumidors (ACC) i quatre candidats individuals. És a dir, quaranta-quatre candidatures per a cobrir els 67 representants que els corresponen. A partir

d'ací, la comissió electoral decideix ampliar el termini de presentació fins a l'1 de febrer, tot reduint els requisits permetent que els candidats s'autoproposassen. Davant d'aquesta decisió, l'ACC, a través del seu president, **Antonio Mateo Saiz** (membre de l'Agrupació Socialista del Marítim i del corrent Esquerra Socialista), presenta un recurs a la Conselleria d'Economia i Hisenda, per greuge comparatiu dels candidats ja presentats. I la Comissió Electoral pren una «decisió salomònica». La votació es realitzarà en dues urnes i les candidatures presentades dins del primer termini seran guanyadores amb un vot només.

Francisco Blasco Castany.

El PSOE, a per totes

Amb el nou termini obert es presenten dues llistes de candidats més. Una defensada per l'ACC, que d'aquesta manera presentava seixanta candidats, i l'altra encapçalada per **Carmelo Bonet Pérez** i autoqualificada d'independent. La festa era servida. Per a **Carmelo Bonet**, les candidatures de l'ACC «poden fer al·legar engany molta gent, perquè representen la branca dura del PSOE», tot recordant la militància d'**Antonio Mateo**. Per contra, **José María Marugán**, membre de l'ACC, desmentia les acusacions assenyalant que «la nostra associació va sorgir del moviment veïnal i la militància dels

seus membres no implica res», al mateix temps que apuntava que «el cervell gris de la candidatura (de **Bonet**) és el senyor **Vicente Oltra**, president de la Cambra de la Propietat Urbana».

El resultat de l'elecció realitzada el 2 de febrer: de seixanta-set representants dels impositors, seixanta corresponen a l'ACC, tres a la candidatura de **Bonet** i quatre a les individuals presentades dins del primer termini. Si tenim en compte que els quaranta-quatre candidats ja presentats tenien l'elecció quasi assegurada, les votacions només elegien els vint-i-tres restants (vint per a l'ACC i tres per a **Carmelo Bonet**). La importància d'aquests resultats rau en el fet que els representants dels impositors proposen sis dels tretze nous membres del consell d'administració i en el desig expressat per l'organització guanyadora (ACC) de canviar la política de serveis de l'entitat. Aquests resultats es podria dir que asseguren la vice-presidència a **Antonio Mateo**.

L'altre grup conflictiu ha estat el dels representants del treballadors de la caixa. El 5 per cent corresponent al grup es concreta en set representants, que després de l'elecció es distribuïren cinc per al Sindicat Independent de Treballadors del Crèdit (SITC) i dos per a UGT.

Tot, però, no quedà aquí. L'Associació Professional d'Empleats de Caixes d'Estalvi (APCA) va impugnar els resultats per no atendre's al principi de proporcionalitat. La Comissió Electoral, de nou, pren una «solució salomònica» tot repartint els representants: tres per al SITC, dos per a UGT i dos per a APCA. Malgrat que el perjudicat ha estat el SITC, qui ha presentat un recurs davant la Conselleria d'Economia i Hisenda ha estat UGT per interpretar que el mètode d'elecció estava viciat d'origen. I com que la Conselleria s'hi ha inhibit, la UGT ha retirat els seus representants als òrgans de la Caixa. El pes d'aquest grup dins del Consell d'Administració és relativament baix, sols proposen un conseller, però poden decantar una votació.

Sembla que el criteri de proporcionalitat que és vàlid per a tots els grups on concorren distintes opcions no s'ha aplicat als representants de les corporacions locals. Als plens municipals on es debaten/ratificaven el PSOE ha rebut tot tipus d'acusacions des de l'oposició.

En l'Ajuntament de València n'hi ha les de **Salvador Palop**, d'Alianza Popular: «Açò pot provocar que, en compte d'un aval calga demanar el carnet del Partit Socialista, la qual cosa col·loca la nostra democràcia a les por-

tes del dirigisme bananer o de l'auto-cràcia». I les de **Pedro Zamora**, del PCPV: «¿Com podem discutir si és vàlid o no el candidat quan nosaltres no hem tingut la possibilitat d'oferir el nostre?». Acusacions que no evitaren la ratificació dels candidats per la majoria socialista.

Tanmateix, cap dels nomenats per l'Ajuntament per a la Caixa d'Estalvis de València no és militant del PSOE. Només hi ha un afiliat a la UGT, **José Ramón Hernández Dols**, advocat laboralista, i un altre que va ser candidat del CDS en les darreres eleccions, **Jaimé Cesáreo Fernández Álvarez**, president de la PYME. I, entre altres, destaquen **Joaquín Romero**, ex-membre del PCE i ex-regidor d'Hisenda (1980-82) de l'Ajuntament de València; **Francisco Pérez García**, professor del Departament d'Anàlisi Econòmica de la Universitat de València i ex-director general d'Economia (elaborà el primer Pla Econòmic Valencià); **Àngel Ortí**, degà de la Facultat d'Econòmiques de València, candidat a rector el 1986 i membre del Patronat de la Fira Internacional, i **Salvador Fernández Calabuig**, vice-president de la Confederació Empresarial Valenciana (CEV) ex-president en funcions de la Caixa d'Estalvis de Torrent, assessor de l'IMPPIVA i membre del Consell Social de la Universitat Politècnica de València. Malgrat la no-militància, totes són persones que, en un sentit o un altre,

La major preocupació i el major interès recauen sobre la futura composició del consell d'administració i dins d'aquest qui serà el nou president de la major entitat d'estalvi valenciana. Aquest Consell, de transició, serà compost durant el primer any per tretze nous membres, triats per la nova assemblea, i per deu, el 50 per cent, de l'antic consell, de manera que tindrà vint-i-tres membres. Entre els deu que queden de l'anterior hi haurà obligatòriament, el president actual, **Marce-**

bres seguiran les directrius del govern valencià. Això es podrà comprovar en l'assemblea general que els elegirà, l'1 de març.

Iniciat el procés de renovació, començaren aviat les especulacions sobre qui ocuparia la presidència del Consell. Sembla que ningú no contempla convençut la possibilitat que **Marcelino Alamar** continue un any més, de pròrroga, al front de l'entitat d'estalvi, tal com permeten els textos legals. Potser perquè es desitja una nova imatge per a una institució massa esclerotitzada o perquè l'actual president, privadament, haja declarat les seues intencions. En qualsevol cas, el dubte sobre la continuïtat ha promès aclarir-lo el mateix Alamar el proper 28 de febrer.

Les candidatures que més clarament i ràpida s'han projectat cap a la presidència han estat la de **Segundo Bru**, ex-conseller d'Indústria, Comerç i Turisme, i la de **Salvador Fernández Calabuig**, vice-president de la CEV.

Dalt, Marcelino Alamar. A la dreta, Salvador Fernández. A l'esquerra, Pérez Casado i Segundo Bru.

«gaudeixen» de la confiança del Partit Socialista, com els nomenats pels altres ajuntaments, fins a un total de seixanta representants a l'Assemblea, que proposaran cinc consellers d'administració.

lino Alamar, i el secretari, **Vives**. Si considerem que la majoria dels seixanta representants de les corporacions locals i els setze de la RSEAP probablement seguiran els desigs del PSOE, podem esperar que els tretze nous mem-

Són dues opcions ben diferenciades. El PSOE pot plantejar-se el dilema entre donar suport a un home de plena confiança i del partit o a una persona independent i tècnicament preparada per a dur endavant la responsabilitat del càrrec. Cap de les dues possibilitats no presenta clars avantatges sobre l'altra. Contemplem, però, la recentíssima dimissió de **Segundo Bru** del càrrec de conseller, que constituïa el major entrebanc perquè la seua candidatura prosperés.

Siga la que siga la candidatura que guanye l'elecció en la primera reunió del consell d'administració, el 5 de març, tindrà per davant una difícil ges-

No totes les caixes han donat el resultat previst pel partit en el poder.

tió. Per un costat, a nivell intern, sembla que la Caixa d'Estalvis de València ha tingut problemes d'immobilitat (inversions a llarg terme) amb una partida, el 1985, d'aproximadament 30.000 milions de pessetes. Composició perillosa si la comparem amb un passiu (depòsits) fonamentalment a curt i mig terme. Açò ha provocat que els darrers tres anys l'obra social d'aquesta caixa, i també d'altres que pateixen el mateix problema, s'haja reduït significativament, pressionada per la política restrictiva del Banc d'Espanya. Tanmateix, la gestió del 1986 ha estat més brillant amb un *cash-flow* (beneficis + amortitzacions) de 7.762 milions de pessetes.

I, d'altra banda, el nou president haurà de fer front a la creixent agressivitat del sistema financer. La Caixa necessita una gestió moderna per a la qual encara li falta experiència (descompte de paper, crèdits a interès preferencial...), a l'estil de la Caixa de Galícia amb les «botigues de diners». D'aquesta manera podria recuperar o guanyar un major protagonisme i una competitivitat superior al mercat dels diners. I un altre objectiu: Tothom identifica la Caixa amb la dreta més immobiliària i menys imaginativa. Poc cal destacar en una obra social on només sobreix l'Institut Citològic. I això s'haurà de combinar amb retalls de pressupostos, que cal destinar a modernitzar els altres fronts.

El continuisme

En la resta de caixes d'estalvis des-

taca la continuïtat de grups i, fins i tot, persones als càrrecs i els òrgans de govern, i els forts enfrontaments a les corporacions locals.

Les caixes que sembla ha provocat més conflictivitat per la designació dels representants dels Ajuntaments han estat la de Torrent, la d'Ontinyent i la d'Alacant i Múrcia. En totes, el mateix motiu: la presentació de persones afins al PSOE. En la de Torrent, després de la derrota que ha patit la candidatura d'impositors impulsada per **Rafael Marín**, alcalde de Torrent, a través d'**Andrés Martínez** i **Vicente Chuliá**, tot fa preveure la continuïtat de l'actual president, **Antoni Baixauli**. D'igual manera que ha passat a la Caixa d'Alacant

i Múrcia, única que ha complert els termes establerts per l'administració, on continua **Roman Bono Guardiola** a la presidència. Per contra, a la Caixa d'Ontinyent, encara que es preveu una candidatura continuista, aquesta no recourà sobre l'actual president, **Roberto Belda**.

Menys problemàtics han estat els processos electorals de la Caixa d'Estalvis Provincial d'Alacant, on també continua com a president **Francisco Rodríguez Valderrama**, de la Caixa Provincial de València, amb la candidatura perfilada de **Francisco Blasco Castany**, alcalde d'Alzira, i de la Caixa d'Estalvis de Castelló. En aquesta última són dos els noms que es barregen com a presidenciables: l'actual alcalde de Castelló, **Antonio Tirado**, que públicament va fer una renúncia d'aquesta possibilitat, i **Ribes Pla**, conegut empresari agrícola de Castelló. La més endarrerida de totes les caixes del País Valencià és la de Sagunt, que encara ha de reunir l'assemblea general la segona meitat de març. Moltes d'aquestes institucions, sobretot aquelles on l'entitat fundadora era una corporació municipal, o una diputació —les provincials—, ja s'haurien acostat a l'administració socialista.

Com hem tingut l'oportunitat de comprovar, un marc legal elaborat pel PSOE i un procés electoral de renovació mediatitzat pel partit en el poder. Només queda esperar que aquestes característiques no tinguen els efectes d'una pèrdua de confiança i fiabilitat, tan nefastos per a unes entitats del sistema financer que tant depenen de la credibilitat. És a dir, que d'un poder obsolet o caduc —però autoritari— passem a un nou model tecnocràtic i amb tics molt semblants. □

